

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z powództwa D.B.

przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o ustalenie istnienia stosunku pracy, wynagrodzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w dniu 10 grudnia 2025 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 29 lipca 2024 r., sygn. akt XXI Pa 228/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od D.B. na rzecz P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ kpc tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

[I.T.]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Warszawie wyrokiem z dnia 7 września 2023 r., VII P 910/21 oddalił powództwo D.B. przeciwko P. sp. z o.o. o ustalenie stosunku pracy oraz wynagrodzenie.

Wyrokiem z dnia 29 lipca 2024 r., XXI Pa 228/23 Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił apelację powoda (pkt I.) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 795 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku powód zarzucił naruszenie: 1. art. 87 k.c.; 2. art. 233 § 1 w zw. z art. 391, 378 § 1, 382 i art. 387 § 2¹ k.p.c.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w aspekcie naruszenia prawa materialnego gdyż w sposób oczywisty groźbę bezprawną w rozumieniu art. 87 k.c. jest stawianie pracownika przed alternatywą rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia, grożąc przy tym zabranieniem uprawnień operatora wózka widłowego jeśli nie zgodzi się na zawarcie porozumienia o rozwiązaniu stosunku pracy w sytuacji gdy pracodawca nie dysponuje jednoznacznymi przesłankami, że doszło do ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych (spożywania alkoholu w pracy), a jedynie niepotwierdzonymi informacjami, że do takiego zdarzenia mogło dojść.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania oraz orzeczenie o kosztach procesu z uwzględnieniem kosztów dotychczasowego postępowania.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi o jej oddalenie jako bezzasadnej oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania wywołanego wniesieniem skargi kasacyjnej, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikuje się do przyjęcia jej celem merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2022 r., II USK 549/21, LEX nr 3453130; z dnia 14 września 2016 r., V CSK 143/16, LEX nr 2135552; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, LEX nr 2069457; z dnia 1 grudnia 2015 r., I PK 71/15, LEX nr 2021944).

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), ale skarżący nie zdołał wykazać występowania tej przesłanki.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że jeżeli strona skarżąca powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinna zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2009 r., V CSK 263/09, LEX nr 1431073 czy z dnia 3 lipca 2008 r., IV CZ 43/08, LEX nr 794013). Wobec tego odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi, czego w przedmiotowym wniosku zdecydowanie zabrakło.

Skarżący musi też wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 Nr 4, poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 10 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Należy przy tym podkreślić, iż nie spełnia tych wymagań odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo określeniem "rażącego", "ewidentnego", "kwalifikowanego" lub "oczywistego", jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 lutego 2014 r., III PK 86/13, LEX nr 1644571; z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, LEX nr 1511117; z dnia 11 kwietnia 2018 r., III UK 98/17, LEX nr 2497587). O tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Nie jest zatem dopuszczalne przenoszenie argumentacji służącej wykazaniu przyczyny kasacyjnej do uzasadnienia podstaw kasacyjnych ani odwoływanie się do tego uzasadnienia, podstawy skargi bowiem są badane dopiero przy rozpoznawaniu skargi, po jej przyjęciu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia

2018 r., III CSK 337/17, LEX nr 2483656 czy z dnia 11 kwietnia 2018 r., II UK 277/17, LEX nr 2490632).

Wymienionych wyżej wymogów co do przesłanki oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) nie spełnia wniesiona skarga kasacyjna, ponieważ skarżący nie zdołał wykazać, aby Sąd drugiej instancji w sposób kwalifikowany naruszył wskazany przez skarżącego przepis.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że bezprawność groźby polega na sprzecznym z prawem działaniu osoby posługującej się groźbą, lub na wykorzystaniu działania formalnie zgodnego z prawem do osiągnięcia celu, dla którego prawo to nie przysługuje (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2002 r., I CKN 1134/99 (OSNC 2003, nr 3, poz. 36).

Poinformowanie pracownika przez przełożonego o negatywnej ocenie samowolnego działania tego pracownika i wskazanie na możliwe konsekwencje prawne, w tym uprzedzenie pracownika, że jego czyn może być uznany za dający podstawę do zwolnienia bez wypowiedzenia, nie stanowi bezprawnej groźby w rozumieniu art. 87 k.c. w związku z art. 300 k.p. (wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 5 stycznia 1983 r., I PR 106/82, OSNC 1983, nr 9, poz. 137 i 8 maja 2002 r., I PKN 106/01, LEX nr 564458).

Sąd Najwyższy przyjmował także, że zagrożenie rozwiązania umowy usprawiedliwione tym, że druga strona umowy nie wykonuje ciążących na niej obowiązków lub wykonuje je nienależycie, nie jest działaniem bezprawnym w rozumieniu art. 87 k.c., stanowi tylko zapowiedź możliwości wykonania uprawnienia kształtującego wynikającego z takiej umowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2004 r., I PK 253/03, LEX nr 602403).

Możliwość uchYLENIA się przez pracownika od skutków prawnych oświadczenia woli w przypadku przekazania mu przez pracodawcę informacji o zamiarze jednostronnego rozwiązania umowy o pracę, zależy od tego, czy celem pracodawcy było wymuszenie w ten sposób na pracowniku wyrażenia zgody na rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron. Tylko wówczas, gdyby z ustaleń faktycznych sprawy wynikało, iż celem pozwanego pracodawcy miało być wymuszenie na pracowniku określonego oświadczenia woli, możliwe byłoby

zastosowanie art. 87 k.c. To, że pracownik podejmował decyzję w warunkach presji nie oznacza jeszcze, iż presja ta była równoznaczna z celem pracodawcy polegającym na dążeniu do wymuszenia na pracowniku zgody na rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron. Innymi słowy, nie można stawiać znaku równości między poinformowaniem pracownika o zamiarze rozwiązania z nim umowy o pracę a groźbą bezprawną. Z reguły informacja taka ma umożliwić pracownikowi przedstawienie swoich racji, czy stworzenie szansy na bardziej korzystny dla niego sposób rozwiązania z nim umowy o pracę, co nie oznacza, że jej celem jest wymuszenie na nim określonego oświadczenia woli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2004 r., I PK 199/03, OSNP 2004 nr 22, poz. 384),

W wyroku z dnia 2 marca 2012 r., I PK 109/11 (OSNP 2013, nr 3-4, poz. 27) Sąd Najwyższy zaznaczył, że groźba bezprawna w rozumieniu art. 87 k.c. oznacza zagrożenie podjęcia działania niezgodnego z prawem lub zasadami współżycia społecznego (użycie bezprawnego środka) lub zagrożenie podjęcia działania zgodnego z prawem, ale zmierzającego do osiągnięcia celu niezgodnego z prawem lub zasadami współżycia społecznego (zmierzanie do bezprawnego celu), przy czym uwzględniać należy wszystkie okoliczności sprawy (sposób zachowania stron i sytuację, w której się znajdują) a ich ocenę trzeba pozostawić sądowi orzekającemu.

Z ustaleń dokonanych w niniejszej sprawie wynika, że z inicjatywą rozwiązania umowy o pracę z powodem wyszedł pozwany pracodawca, a motywacją w tym zakresie było podejrzenie, że powód wspólnie z innymi pracownikami spożywali alkohol na terenie zakładu pracy. Przeświadczenie pracodawcy wynikało z całokształtu okoliczności, w tym późniejszym przyznaniu się powoda do spożywania alkoholu.

Za uprawnione Sąd drugiej instancji uznał zwrócenie uwagi przez pracodawcę na posiadane przez pracownika uprawnienia operatora wózka widłowego i okoliczności uzasadniające cofnięcie takich uprawnień, które ocenił jako pozostające wyrazem lojalności względem pracownika.

W ocenie Sądu drugiej instancji w stanie faktycznym sprawy nie można przyjąć, aby pracodawca zastosował wobec pracownika groźbę bezprawną.

Skarżący uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prezentuje odmienne stanowisko niż Sady orzekające w niniejszej sprawie. Przyjęcie propozycji strony skarżącego równałoby się uznaniu za oczywiste naruszenie prawa każdego rozstrzygnięcia pozostającego w opozycji do treści strategii procesowej strony, co ze zrozumiałych przyczyn nie jest do przyjęcia. W tym miejscu należy również przypomnieć, że w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, a zatem przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu a późniejszym rozpoznaniem podstaw kasacyjnych z ograniczeniem wynikającym z tego przepisu, a także wobec związania ustaleniami stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2019 r., I UK 89/18, LEX nr 2638107). Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2018 r., I PK 102/17, LEX nr 3130899). Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Przeprowadzony wywód jednoznacznie świadczy, że podstawy skargi kasacyjnej nie są oczywiście uzasadnione. Brak też podstaw do twierdzenia, że wystąpiły inne przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dlatego zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c., art. 98 § 1 i art. 98 § 1¹ k.p.c. należało orzec jak w sentencji.

[I.T.]

[a.ł]